תלמוד בבלי · מפרשים על המסכתות הקטנות · פי׳ החיד״א

פי׳ החיד״א על מסכת גרים

רבי חיים יוסף דוד אזולאי [החיד"א]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

פי החיד״א על מסכת גרים

רבי חיים יוסף דוד אזולאי [החיד"א]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/פי-החידא-על-מסכת-גרים/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה 202611200317-v39 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה א 4
הלכה ד 4
הלכה י 4
פרק ב 4
הלכה ז 4
פרק ג 5
הלכה ב 5
הלכה ט 5
פרק ד 5
הלכה ג 5

פרק א

הלכה א

נמוכה כפופה ושפלה. פירוש נמוכה מצד עצמה וכפופה שהאומות כופפין אותה ועיי״ז היא שפלה מכל האומות. ודרך דרש ורמז אפשר דנעוץ סוף המסכתא לתחלתה. דבשילהי מכילתין מייתי קרא ובל יאמר שכן חליתי העם היושב בה נשוא עון דארץ ישראל מכפית. ואפשר לרמוז שכן ר״ת שפל כפוף נמוך דכי יפלא בעיני העם על ישראל שהם שפלים כפופים נמוכים מכל האומות התשובה היא כי בזה נטהרים מהעונות וז״ש ובל יאמר שכן חליתי דר״ת שכן שפל כפוף נמוך חליתי ולא ישאל על זה כי העם היושב בה ובאמצעות יסורין אלו נשוא עון ונשלח לו.

הלכה ד

בנדה ובחלה ובהדלקת הנר. הוא בכלל מ״ש בש״ס ובפוסקים דמודיעין לאשה מקצת מצות דרישתנהי דנשי הני תלתא וא״צ לפרש והם רמוזות בשם חוה ר״ת חלה וסת הדלקה:

הלכה י

לפי הנוסחא חדשה יש מקום לפרש דמאי דאמר ת״ק זה גובה את הקרן וזה גובה את הרבית דהנכרי שנתגייר גובה את הקרן שהלוה לישראל לבד ועליו קאמר זה גובה את הקרן. והישראל שהלוה לנכרי ונתגייר גובה את הרבית בכל אופן [שלא יאמרו בשביל מעותיו כו׳ כמ״ש בגמ׳ לר׳ יוסי]. ור׳ יהודה פליג דאם נכרי שהלוה לישראל זקפן קודם שנתגייר גובה את הכל זה אפשר לפרש לפי הנוסחא חדשה לפום ריהטא וצריך להתישב [וי״ל דר״י פליג בישראל שהלוה כו׳ דאינו גובה את הרבית רק אם זקפן ובזקפן כ״ע סברי דגובין את הרבית בכל ענין ות״ק לא מיירי כלל בזקפן ות״ק דהכא הוא ר׳ יוסי שבגמ׳ דידן ות״ק דגמ׳ הוא ר׳ יהודה דהכא ודו״ק]:

פרק ב

הלכה ז

א״ל ר׳ יוסי אלו ממון כו׳. כך היא הנוסחא החדשה ולפי סוגית הש״ס צריך להגיה א״ל ר׳ יהודה אלו ממון כו׳ והרב נחלת יעקב הגיה עוד ע״פ סוגית הש״ס ואפשר דר׳ חנינא בן גמליאל הוה סבור ברישא הכי וכי אמר לו ר׳ יהודה אלו ממון כו׳ קבל דבריו וחזר לומר משום ז׳ מצות וכיוצא בזה אמרו בש״ס בכמה דוכתי ובהכי א״צ להרבות הגהות:

פרק ג

הלכה ב

לפי מ"ש בש"ס בע"ז דף ס"ד אימא יינו כשמנו ופרש"י דיינו מותר בהנאה כשמנו וקודם שהתירו השמן באכילה והביאו הרב נחלת יעקב ולפ"ז יש למחוק תיבת ועסתו דמותרת באכילה ודו"ק:

הלכה ט

היה מטייל כו'. לכאורה נראה דה"פ הי' מטייל אחד בתוך שדה הגר ולא כוון לקנות בהלוך שהוא חזקה לר' אליעזר ובא אחד ואמר שדה שלי שאני כוונתי לקנות בהלוך שדה שלו דקנה בהלוך שכוון לקנות ועיין בתוס' פרק חזקת (בבא בתרא דף נד) ע"א ד"ה אדעתא דהזכירו הסוגיות דשייכי לזה ואני אמרתי בחפזי וצריך להתישב:

פרק ד

הלכה ג

וזה יקרא בשם יעקב אלו כו'. אפשר לומר דרך דרש כמ"ש הרב זרע בירך ח"ג משם רז"ל יעקב אלו בנים קטנים. ובהא א"ש הא דאמרו וזה יקרא בשם יעקב אלו גרי צדק דגר שנתגייר כקטן שנולד דמי ולהכי קרי עליהו יעקב. וזה יכתוב ידו לה' אלו בעלי תשובה. אפשר לומר דרך דרש כמשז"ל דהעונות נכתבים בידים וז"ש אין בידו עון ובעל תשובה זדונות נעשות לו כזכיות וא"כ במקום שהיו בידו עונות עתה יהיו זכיות וז"ש יכתוב ידו לה' אלו בעלי תשובה דבמקום עונות יכתוב ידו לה' זכיות וזהו לה' ובשם ישראל יכנה אלו יראי שמים בסוד ואתה תשמע השמים: